

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 218/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou JUDr. Ester Bujnovskou, advokátska kancelária, Záhorácka 15B, Malacky, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 334/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. marca 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 334/2008. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 12. marca 2018.

Zo sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 16 C 334/2008 (o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a o určenie vlastníckeho práva) bol sťažovateľ v postavení žalovaného 1. Išlo o žalobu žalobkyne [REDAKČIA] (ďalej len „žalobkyňa“) proti sťažovateľovi a obchodnej spoločnosti IMMOFIN Záhorská Bystrica (ďalej len „žalovaná 2“). Žalobkyňa v zmysle žaloby požadovala jednak zrušenie kúpnej

zmluvy (správne má byť zrejme určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, pozn.) uzatvorenej medzi sťažovateľom a žalovanou 2 o odpredaji spoluvlastníckeho podielu sťažovateľa žalovanej 2, ale tiež určenie, že vlastníkom sporného spoluvlastníckeho podielu ku konkrétne označenej nehnuteľnosti je sťažovateľ.

Žalobkyňa tvrdila, že o predaji spoluvlastníckeho podielu sťažovateľa žalovanej 2 nemala žiadnu vedomosť a konaním sťažovateľa a žalovanej 2 bolo porušené jej predkupné právo. Tvrdila, že o predaji spoluvlastníckeho podielu sťažovateľa nemali vedomosť ani ostatní spoluvlastníci. Žalobkyňa sa domáhala zrušenia kúpnej zmluvy (správne má byť zrejme určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, pozn.) z 1. júla 2008 a určenia, že vlastníkom spoluvlastníckeho podielu je sťažovateľ, a to tak, aby jej bolo dodatočne umožnené zo strany sťažovateľa predkupné právo uplatniť a spoluvlastnícky podiel sťažovateľa odkúpiť. Po doručení vyjadrenia sťažovateľa a žalovanej 2 žalobkyňa svoje žalobné tvrdenia zmenila a uviedla: „*Je pravda, že aj ona predávala jej vlastnícky podiel na nehnuteľnosti zapísanej v LV [redacted] k. ú. [redacted], o predaji môjho vlastníckeho podielu však vedomosť nemala, nakoľko nerokovala so žalovaným v 2. rade ale s iným záujemcom, ktorého konateľmi boli [redacted] a [redacted].*“ Sťažovateľ na pojednávaniach namietal, že žalobkyňa sama predávala svoj spoluvlastnícky podiel žalovanej 2 a o predaji spoluvlastníckeho podielu sťažovateľa mala vedomosť ona, ale aj všetci ostatní spoluvlastníci, lebo aj oni predávali svoje spoluvlastnícke podiely žalovanej 2.

Sťažovateľ sa nemohol zúčastniť pojednávania okresného súdu 4. júna 2009, pričom v tom čase nebol zastúpený právnym zástupcom. Okresný súd v jeho neprítomnosti vykonal dokazovanie a vyniesol rozsudok. V dôsledku takéhoto postupu sťažovateľ nemal možnosť vyjadriť sa k svedeckej výpovedi, prípadne navrhnúť ďalších svedkov na spochybnenie tejto výpovede. Sťažovateľovi bola postupom okresného súdu odňatá možnosť konať pred súdom.

Proti rozsudku okresného súdu č. k. 16 C 334/2008-151 zo 4. júna 2009 podal sťažovateľ odvolanie.

Uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 306/2009-235 z 19. novembra 2009 bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie, a to práve z dôvodu predčasného skončenia dokazovania a nedostatočného preskúmania mailovej komunikácie sťažovateľa so žalobkyňou.

Následne okresný súd vykonal ďalšie dokazovanie v zmysle niektorých návrhov sťažovateľa a 29. septembra 2010 vydal nový rozsudok č. k. 16 C 334/2008-351 z 29. septembra 2010.

Na základe odvolania sťažovateľa uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Co 404/2010 z 31. októbra 2011 bol rozsudok okresného súdu opätovne zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

Nový rozsudok okresného súdu č. k. 16 C 334/2008-553 bol vydaný 27. novembra 2012.

Na základe ďalšieho (v poradí už tretieho) odvolania sťažovateľa krajský súd rozsudkom č. k. 9 Co 169/2013-598 z 20. novembra 2014 rozsudok okresného súdu potvrdil.

Na základe dovolania sťažovateľa uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 42/2016 z 24. mája 2017 bol rozsudok krajského súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

Následne krajský súd vrátil spis okresnému súdu pre účely odstránenia procesných nedostatkov zistených najvyšším súdom. Po odstránení nedostatkov krajský súd rozsudkom č. k. 9 Co 272/2017-730 z 18. januára 2018 rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu vo výroku určujúcom, že sťažovateľ je spoluvlastníkom spornej nehnuteľnosti, potvrdil a vo výroku o určení neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľom a žalovanou 2 zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol.

Podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu jeho práva konať pred súdom, ďalej došlo k prietahom v konaní na strane okresného súdu a napokon bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces.

Krajský súd musel dva razy zrušiť rozsudky okresného súdu pre zanedbanie povinností a porušenie práva sťažovateľa konať pred súdom, ako aj jeho práva na spravodlivý proces. Najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu a konštatoval porušenie práva sťažovateľa konať pred súdom, ako aj jeho práva na spravodlivý proces. Aj v následnom rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co 272/2017 z 18. januára 2018 sa uvádza, že opätovným preskúmaním postupu okresného súdu bolo preukázané porušenie práva sťažovateľa konať pred súdom, ako aj jeho práva na spravodlivý proces, pričom zistené porušenia práva boli odstránené.

Po dobu až 10 rokov boli sústavne konštatované a odstraňované vady konania spôsobované nesprávnym postupom okresného súdu, v dôsledku čoho vznikli prietahy v konaní. Pre účely odstránenia nedostatkov a dosiahnutia nápravy musel sťažovateľ podať tri odvolania krajskému súdu, ako aj dovolanie najvyššiemu súdu. Okrem prietahov v konaní a zanedbania povinností na strane okresného súdu bolo zistené aj to, že okresný súd porušil právo sťažovateľa brániť sa pred súdom.

Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] podľa článku 46 ods.1 Ústavy SR a podľa článku 48 ods.2 Ústavy SR postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp.zn.16C 334/2008 porušené bolo.

2. [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadostučinenie vo výške 8 000,- Eur (slovom Osemtisíc Eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava IV povinný vyplatiť na účet jeho advokátky JUDr. Ester Bujnovskej, Záhorácka 5478/15B, Malacky... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava IV je povinný uhradiť Petrovi Janatovi trovy právneho zastúpenia v sume 325,42 Eur (slovom: Tristodvadsaťpäť Eur a štyridsaťdva centov) na účet advokátky JUDr. Ester Bujnovskej, Záhorácka 5478/15B, Malacky, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa zistenia ústavného súdu po tom, čo najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Cdo 42/2016 z 24. mája 2017 zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 9 Co 169/2013-598 z 20. novembra 2014 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, krajský súd 3. októbra 2017 vrátil spis okresnému súdu pre účely odstránenia procesných nedostatkov zistených najvyšším súdom. Po odstránení týchto nedostatkov okresný súd znova predložil spis krajskému súdu, a to 22. novembra 2017.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 9 Co 272/2017-730 z 18. januára 2018 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 16 C 334/2008-553 z 27. novembra 2012 vo výroku určujúcom, že vlastníkom sporného spoluvlastníckeho podielu je sťažovateľ. Naproti tomu vo výroku určujúcom neplatnosť kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľom a žalovanou 2 bol rozsudok okresného súdu zmenený tak, že sa žaloba v tejto časti zamietla. Rozsudok krajského súdu bol právnej zástupkyňi sťažovateľa (totožnej s jeho právnu zástupkyňou v konaní vedenom ústavným súdom) doručený 22. februára 2018.

Podľa názoru krajského súdu nie je daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy a plne postačuje určenie, podľa ktorého vlastníkom sporného spoluvlastníckeho podielu je sťažovateľ. Práve preto bola žaloba v časti požadujúcej určenie neplatnosti kúpnej zmluvy zamietnutá.

Spornou v konaní bola otázka, či sťažovateľ rešpektoval zákonné predkupné právo žalobkyne ako spoluvlastníčky podľa § 140 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti okresný súd vyvodil správny záver, podľa ktorého nie všetci spoluvlastníci mali medzi sebou dohodu o predaji nehnuteľnosti tretej osobe, ktorá sa mala uskutočniť v jeden deň. K tomu však nedošlo vzhľadom na odlišné požiadavky každého spoluvlastníka v otázke ceny spoluvlastníckeho podielu. Okresný súd preto správne konštatoval, že žalobkyňi predkupné právo nezaniklo, pretože neprejavila výslovne vôľu spoluvlastnícky podiel sťažovateľa nekúpiť. Povinnosťou sťažovateľa preto bolo spoluvlastnícky podiel žalobkyňi ponúknuť za podmienok uvedených v § 605 Občianskeho zákonníka. Sťažovateľovi sa tiež nepodarilo preukázať, že by žalobkyňa nepochybným spôsobom dala najavo nezáujem o kúpu jeho podielu, ako aj jej súhlas s predajom podielu. Iba za situácie, že by žalobkyňa výslovne prejavila vôľu podiel nekúpiť, by bolo samozrejme nadbytočné ponúkať jej ho

ku kúpe. Z dôkazov vyplýva iba toľko, že medzi spoluvlastníkmi sa viedla diskusia o ponuke žalovanej 2 odkúpiť nehnuteľnosť, avšak bez adresných kontúr a bez uzatvorenia akejkoľvek (aj konkludentnej) dohody spoluvlastníkov o výkone predkupného práva.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Sťažnosť treba považovať za oneskorene podanú.

Z pohľadu ústavného súdu je potrebné predovšetkým konštatovať, že z listinných dôkazov, ktoré mu boli predložené, je nepochybné, že sťažovateľ bol v konaní neúspešný,

pretože všeobecné súdy v súlade s právnym názorom žalobkyne dospeli jednak k (prejudiciálnemu) záveru o neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľom a žalovanou 2, ktorou sťažovateľ žalovanej 2 predal svoj sporný spoluvlastnícky podiel, ako aj k ďalšiemu záveru o tom, že sporný spoluvlastnícky podiel patrí naďalej sťažovateľovi (a to práve vzhľadom na prejudiciálny záver o neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu porušenia zákonného predkupného práva žalobkyne).

Jadrom sťažnosti (napriek uvedenému) nie sú závery všeobecných súdov vo veci samej, ale námietka zbytočných prietáhov na strane okresného súdu spôsobených jeho viacerými procesnými pochybeniami majúcimi za následok potrebu viackrát zrušiť rozsudky okresného súdu. Práve vzhľadom na takto formulovanú podstatu sťažnosti ústavný súd nepovažoval za potrebné uvádzať sťažovateľom veľmi podrobne pertraktovanú rekapituláciu argumentácie strán konania uplatňovanej pred všeobecnými súdmi. To by bolo totiž právne významné len vtedy, keby sťažnosť smerovala proti právoplatnému rozsudku krajského súdu vo veci samej.

Z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, vyplýva, že okresný súd vo veci samej naposledy rozhodol rozsudkom č. k. 16 C 334/2008-553 z 27. novembra 2012. Hoci ústavný súd nemá zistené, kedy došlo k doručeniu písomného vyhotovenia rozsudku okresného súdu a následne k predloženiu spisu krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa, je možné konštatovať, že krajský súd o odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 9 Co 169/2013-598 ešte 20. novembra 2014. Podľa zistenia ústavného súdu po tom, čo najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Cdo 42/2016 z 24. mája 2017 zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 9 Co 169/2013-598 z 20. novembra 2014 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, krajský súd 3. októbra 2017 (bez nového rozhodnutia o odvolaní) vrátil spis okresnému súdu pre účely odstránenia procesných nedostatkov zistených najvyšším súdom. Po odstránení týchto nedostatkov okresný súd znova predložil spis krajskému súdu, a to 22. novembra 2017.

Na základe uvedených skutočností možno urobiť bezpečný záver, podľa ktorého sťažnosť ústavnému súdu odovzdaná na poštovú prepravu 12. marca 2018 bola podaná po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty. Túto lehotu v prípade prietáhov v konaní treba totiž

počítať od momentu, keď okresný súd vo veci samej rozhodol, písomné vyhotovenie rozhodnutia stranám doručil a predložil spis na rozhodnutie o odvolaní krajskému súdu, resp. následne po vrátení spisu z krajského súdu v dôsledku úspešne podaného dovolania pre účely odstránenia procesných nedostatkov zistených najvyšším súdom bol spis opätovne po vykonaní potrebných úkonov okresným súdom predložený krajskému súdu 22. novembra 2017. Práve časový moment tohto posledného úkonu je rozhodujúci pre začatie plynutia zákonnej dvojmesačnej lehoty, ktorá sa preto skončila 22. januára 2018, a z tohto dôvodu sťažnosť ústavnému súdu, ktorá bola odovzdaná na poštovú prepravu 12. marca 2018, treba považovať za oneskorene podanú.

Vo vzťahu k namietaným procesným pochybeniam okresného súdu (najmä vykonanie pojednávania a vyhlásenie rozsudku 4. júna 2009 v neprítomnosti sťažovateľa, nedoručenie vyjadrenia žalobkyne k odvolaniu sťažovateľa ustálené najvyšším súdom v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 42/2016) treba uviesť, že (ako na to sťažovateľ aj sám poukazuje) tieto procesné vady boli všetky v ďalšom konaní odstránené, v dôsledku čoho k ujme na sťažovateľových právach z tohto dôvodu napokon nedošlo.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2018